

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури
Кафедра туризму і готельно-ресторанного сервісу

ІНДУСТРІЯ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

III Міжнародної науково-практичної конференції

14 – 15 квітня 2021 року

Суми 2021

УДК 379.85

I-60

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту фізичної культури
(протокол № 9 від 29 квітня 2021 року)*

Редакційна колегія:

Ю. О. Лянной – доктор педагогічних наук, професор;
О. Ю. Кудріна – доктор економічних наук, професор;
О. М. Семеніхіна – доктор педагогічних наук, професор;
М. О. Лянной – кандидат педагогічних наук, професор;
В. М. Зігунов – кандидат педагогічних наук, доцент;
І. С. Зігунова – кандидат педагогічних наук, доцент;
М. М. Ксенофонтowa – кандидат економічних наук, доцент;
Д. Р. Мозгова – кандидат економічних наук;
А. С. Нога – технічний секретар.

I-60 Індустрія туризму та гостинності: досвід, проблеми, перспективи: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 14 – 15 квітня 2021). – Суми: ФОП Цьома С. П., 2021. – 188 с.

У збірнику розглядаються актуальні питання у сфері індустрії туризму та гостинності: організація туристської діяльності; вітчизняний та міжнародний досвід у готельно-ресторанній сфері; сучасні тенденції розвитку активного туризму; теорія та методика професійної освіти фахівців з туризму; розвиток туризму в країнах світу.

УДК 379.85

© Колектив авторів, 2021

© СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2021

© ФОП Цьома С.П., 2021

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

Адаменко А. В., Зігунова І. С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПУТИВЛЬСЬКОЇ ОТГ У ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	6
Василенко Я. В., Ксенофонтова М. М. ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ АНДРІЯШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ	9
Hladkyi O. V. MANAGEMENT DECISIONS ON THE DEVELOPMENT OF RECREATIONAL TOURISM IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF THE CLINICAL SANATORIUM "AVANGARD", NEMYRIV CITY, VINNITSKA REGION	14
Глобенко А. О., Зігунов В. М. РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В ПУТИВЛЬСЬКОМУ РАЙОНІ	19
Готько Д. В., Павленко В. С. УМОВИ ТА РЕСУРСИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В СЛОВАЧЧИНІ	24
Денищенко Л. В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ ТУРИСТИЧНИХ ЗАХОДІВ	28
Калашніков Д. С., Євтушенко Я. В. СТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИХ ЕКСКУРСІЙ	35
Ковган А. О., Павленко В. С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ І ПРОВЕДЕННЯ АВТОБУСНИХ ЕКСКУРСІЙ.....	39
Лазня Д. Ю., Павленко В. С. КРАЄЗНАВСТВО ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ	44
Литвиненко Д. О., Мозгова Д. Р. УМОВИ ТА РЕСУРСИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В АВСТРАЛІЇ.....	48
Македон В. В. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ВІЗНОГО ТУРИЗМУ	51
Пивоварова Ю. В., Зігунов В. М. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ ОТГ (НА ПРИКЛАДІ НЕДРИГАЙЛІВСЬКОЇ ГРОМАДИ)....	57
Попик Н. В., Павленко В. С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ЕКСКУРСІЙ У МІСТІ СУМИ	60

Шульга В. О., Євтушенко Я. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ НАДАННЯ ПОСЛУГ ХАРЧУВАННЯ У ТУРИЗМІ	129
---	-----

РОЗДІЛ 4

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ

Абаев В. А., Кизиляева Е. Ю., Барышникова Т. В. ОБЕСПЕЧЕНИЕ БЕЗОПАСНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ В ПРИРОДНОЙ СРЕДЕ	137
Андросов Є. В., Зігунов В. М. ФАНСЬКІ ГОРИ ЯК ТУРИСТСЬКИЙ РЕСУРС ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ТУРИСТСЬКИХ ПОХОДІВ	142
Безугла А. С., Євтушенко Я. В. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕКСКУРСІЙ СПОРТИВНОЇ ТЕМАТИКИ	146
Колотуха О. В., Миргородська О. Л. ТУРИСТСЬКА СТЕЖКА ЯК ФОРМА АКТИВНОЇ РЕКРЕЦІЇ	150
Кульченко І. Ю., Зігунова І. С. ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРІВ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ МОЛОДІ ПО ЧОРНОГОРІЇ	156
Шелєпова Ю. С., Зігунова І. С. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМБІНОВАНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТУРІВ У СУМСЬКОМУ РЕГІОНІ	161
Шовкопляс О. А. ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА СПОРТИВНОГО ПОХОДУ	166

РОЗДІЛ 5

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ

Божук Т. І. «КУРОРТОЛОГІЯ» – НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТІВ	171
Данілова О. А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ	175
Кулинич О. С., Зігунов В. М. ГІРСЬКА ПІДГОТОВКА СПІВРОБІТНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	180
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	185

РОЗДІЛ 5

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ

Т. І. Божук

*Тернопільський національний педагогічний
університет імені В. Гнатюка
tbozhuk@gmail.com*

«КУРОРТОЛОГІЯ» – НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТІВ

Розглянуто актуальність та навчально-методичне забезпечення на прикладі однієї із вибіркових дисциплін при підготовці фахівців освітнього ступеня бакалавр. Висвітлено програмні компетентності та результати навчання за тематикою змістових модулів.

Ключові слова: курортологія, вибіркова дисципліна, програмні компетентності, результати навчання, змістовий модуль.

Рассмотрены актуальность и учебно-методическое обеспечение на примере одной из выборочных дисциплин при подготовке профессионалов образовательной степени бакалавр. Отображены программные компетентности и результаты обучения в контексте тематики смысловых модулей.

Ключевые слова: курортология, выборочная дисциплина, программные компетентности, результаты обучения, смысловой модуль.

The relevance and educational and methodological provision are considered on the example of one of the elective disciplines in the training of specialists of the first educational level (Bachelor's degree). The program competencies and learning outcomes are highlighted on the subject of content modules.

Key words: balneology, elective discipline, program competencies, learning outcomes, content module.

Постановка проблеми, її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. Вибіркова складова освітньо-професійної програми набуває все більшої актуальності у зв'язку із формуванням індивідуальної траєкторії розвитку здобувача вищої освіти. Це питання знаходиться під пильним поглядом як гаранта і групи забезпечення освітньо-професійної програми, так і експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Саме тому так важливо зважати на побажання здобувачів вищої освіти, випускників і стейкхолдерів щодо формування переліку вибіркових дисциплін із врахуванням професійних компетенцій викладачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які посилається автор, пов'язаний із нормативними вимогами щодо забезпечення якості здобувачів вищої освіти та актуальними розробками в галузі санаторно-курортної справи.

Мета роботи полягає в тому, щоб на прикладі однієї із вибіркових дисциплін, що викладається у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка, показати її структуру та навчально-методичне забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Курс «Курортологія» належить до дисциплін вільного вибору студентів, що входить до освітньо-професійної програми «Професійна освіта. Сфера обслуговування» спеціальності «015.16 Професійна освіта. Сфера обслуговування» галузі знань «01 Освіта/Педагогіка». Покликаний формувати цілісне уявлення про санаторно-курортне обслуговування та лікувально-оздоровчий туризм, особливості та технології надання санаторно-курортних послуг; структуру і методики проведення комплексної характеристики діяльності санаторно-курортного закладу; комплексної оцінки лікувально-туристичного потенціалу регіонів світу.

Зміст дисципліни «Курортологія» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері обслуговування, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань у майбутніх спеціалістів сфери обслуговування про курортологію як науку, санаторно-курортне обслуговування та лікувально-оздоровчий туризм, формування фахового світогляду щодо геопросторової організації та умов розвитку санаторно-курортної справи в Україні та країнах світу, а також необхідність забезпечити належний рівень підготовки майбутніх фахівців знаннями про специфіку та принципи функціонування закладів санаторно-курортного профілю, про особливості їх туристичного, економічного та соціального потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Курортологія» є теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців з питань: науково-методологічних засад організації санаторно-курортного обслуговування; специфіки, особливостей та технології надання санаторно-курортних послуг; структури і методики проведення комплексної характеристики діяльності санаторно-курортного закладу; комплексної оцінки лікувально-туристичного потенціалу регіонів світу.

Згідно із навчальним планом і робочою навчальною програмою, загальний обсяг курсу становить 5 кредитів (150 год.), з яких 70 год. припадає на аудиторну роботу (30 год. – лекції, 40 год. – практичні заняття) і 80 год відведено на самостійне опрацювання матеріалу. Підсумковою

формою контролю знань студентів є залік, який оцінюється за 100-бальною шкалою (у т.ч. два змістові модулі по 40 балів та ІНДЗ – 20 балів).

Викладання курсу «Курортологія» забезпечено навчально-методичною та науковою літературою [1, 2], конспектом лекцій та методичними рекомендаціями для виконання практичних, самостійних та індивідуальних завдань. На допомогу студентів викладачем розроблено електронне навчально-методичне забезпечення курсу в системі MOODLE [3].

Навчальна дисципліна дозволяє реалізувати такі програмні результати навчання, зафіксовані в освітньо-професійній програмі «Професійна освіта. Сфера обслуговування» спеціальності «015.16 Професійна освіта. Сфера обслуговування» [4] (Табл. 1).

Лекційний матеріал курсу входить до двох змістових модулів (Табл. 2).

Таблиця 1

Формування програмних результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
ПРН 7	Планувати, організовувати, регулювати, добирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації проектів у сфері обслуговування з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.
ПРН 9	Застосовувати знання з основ організації та діяльності в сфері індустрії гостинності для забезпечення потреб сучасної людини та надання якісних послуг.
ПРН 17	Аналізувати й оцінювати туристичну, сервісну, соціально-культурну діяльність, світові ринки туристичних послуг, просування й доведення послуг до споживачів; уміти прогнозувати результати туристичної діяльності, кон'юнктуру світових ринків і номенклатуру послуг.
ПРН 24	Визначати основні вимоги до створення системи організаційних, соціальних, інфраструктурних, матеріально-технічних, технологічних та економічних інновацій у сфері обслуговування.
ПРН 25	Використовувати інноваційні методи і креативні технології в професійній діяльності, інноваційні форми обслуговування, сервісу і дизайну, сучасні виробничі технології та вміти надавати якісні послуги у сфері обслуговування.
ПРН 27	Аналізувати особистісно значущі світоглядні проблеми і суспільство; розуміти соціально-економічні процеси; уміти використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.

На практичних заняттях студенти аналізують бальнеологічні ресурси та лікувальні мінеральні води, грязі та озокерит на території України; характеризують бальнеологічні курорти в Україні і за кордоном; методи використання мінеральних вод на курортах; аналізують санаторно-курортні заклади; види масажу; знання щодо світових досягнень та інноваційних технологій в сучасній SPA-індустрії знання курортно-рекреаційних ресурсів України та світу в процесі організації лікувально-оздоровчого туризму тощо.

Таблиця 2

Навчальний контент

№ п/п	Теми	Результати навчання
Змістовий модуль I «Ресурсне забезпечення і класифікація санаторно-курортних закладів»		
1	Санаторно-курортна справа в системі охорони здоров'я та лікувально-оздоровчого туризму	знати ключові поняття і терміни курортології
2	Класифікація та порівняльний аналіз курортів	аналізувати існуючий рекреаційний потенціал України для розвитку санаторно-курортної справи
3	Курортологія як вид науково-практичної діяльності у складі санаторно-курортної справи	вивчати можливості використання курортних факторів з метою туризму, рекреації, лікування та профілактики на курортах
4	Типізація санаторно-курортних закладів	знати діяльність санаторно-курортної інфраструктури та послуги санаторно-курортного обслуговування
Змістовий модуль II «Особливості діяльності санаторно-курортних закладів»		
5	Організація діяльності курортного закладу	організувати роботу санаторно-курортних комплексів у відповідності до основних режимів і методів лікування на курорті
6	Санаторно-курортний продукт та санаторно-курортні послуги	застосовувати набуті знання при розробці лікувально-оздоровчих турів
7	Сучасна SPA-індустрія: стан та світові тенденції	впроваджувати досягнення та інноваційні технології в сучасній SPA-індустрії у процес надання послуг санаторно-курортного закладу
8	Лікувально-оздоровчий туризм та світові курорти	характеризувати тенденції розвитку лікувально-оздоровчого туризму в різних туристичних регіонах світу та України
Змістовий модуль III: індивідуальне науково-дослідне завдання на тему «Аналіз вітчизняних і зарубіжних курортів (за вибором)»		

Крім цього, студенти виконують ІНДЗ (змістовий модуль ІІІ), пов'язане із підготовкою презентації одного із курортів і доповідають.

Після завершення вивчення навчальної дисципліни студентам пропонується оцінити якість курсу, заповнивши відповідну Анкету-оцінку.

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень у даному напрямку. На жаль, недостатня кількість годин, відведена навчальним планом для вивчення цієї дисципліни, не дає повною мірою під час занять очно ознайомитися із функціонуванням санаторно-курортних закладів у реальному світі. Продовжувати наукові дослідження і розвивати свої ідеї студенти зможуть під час підготовки курсових, бакалаврських і магістерських робіт.

Список використаних джерел

1. Божук Т. І. Рекреаційно-туристична дестинація для потреб лікування та оздоровлення (на прикладі курортів Львівщини). *Науковий вісник Чернівецького університету*. збірник наукових праць. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. Вип. 587–588. Географія. С. 172 – 179.
2. Божук Т. І. Порівняльний аналіз курортів Прикарпаття. Рекреаційний потенціал Прикарпаття. Матеріали міжнародної наукової конференції «Рекреаційний потенціал Прикарпаття: історія, сучасний стан, перспективи» (Івано-Франківськ, 16-18 грудня 2009 р.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; голова редколегії Володимир Великочий; упорядник Володимир Клапчук. Івано-Франківськ : «Фоліант», 2009. (374 с.). С. 26 – 32.
3. Навчальна дисципліна «Курортологія» в середовищі Moodle. URL: <https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=2808>
4. Освітньо-професійна програма «Професійна освіта (Сфера обслуговування)» за спеціальністю 015.16 Професійна освіта (Сфера обслуговування) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (2020) URL: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/bakalavr/ipf/015.16_sfera_obslohovuvannia_2020.pdf.

О. А. Данілова

*Льотна академія Національного
авіаційного університету
olgad4435@gmail.com*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ

В статті розглядаються педагогічні умови формування готовності до проектної діяльності майбутніх фахівців з рекреаційного туризму. Зміст педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців з рекреаційного туризму до використання проектної діяльності визначено виходячи із структури готовності до такої діяльності, яка складається з мотиваційно-цільового, операційного, рефлексійного та креативного компонентів.

Ключові слова: *готовність до проектної діяльності, освітній процес, особистісно-орієнтоване навчання, педагогічні умови, майбутні фахівці з рекреаційного туризму.*